

Green Coast

For nature and people
after the tsunami

© WWF/Caron / Renaud PETOZ

ป่าชายหาด Beach Forest

ป่าชายหาด ป่าชนิดนี้ปกคลุมอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล ที่เป็นดินทรายหรือหาดทรายเก่าที่ยกตัวสูงขึ้น และบริเวณชายฝั่งทะเลที่เป็นหินกระจายอยู่ทั่วไปบริเวณชายหาดของประเทศสลับกับป่าชายเลน ที่ดินชื้น เช่นบริเวณจังหวัดชลบุรี ระยอง ประจวบคีรีขันธ์ สงขลา และพังงา เป็นต้น

ลักษณะโครงสร้าง ของป่าแปรผันไปตามลักษณะของดินและหินที่อาศัย ป่าชนิดนี้จะต้องได้รับไอเค็มจาก ทะเล ชายฝั่งที่เป็นดินทรายจัด อาจพบป่าสนทะเล โดยเฉพาะในจังหวัดสงขลา พังงา และภูเก็ต สนทะเลมักเป็นไม้เด่นแต่เพียงอย่างเดียวไม่มีอื่นเข้ามาผสม ส่วนไม้ที่ในลางก็มีอยู่ไม่น้อยชนิด ที่พบได้แก่ ดินสอทะเล ผักบุ้งทะเล หนาดผา ห- าลอยลม ถั่วคดลา นอกจากนี้ยังมีไม้พุ่มและไม้ยืนต้นเข้ามาผสมด้วย เช่น วิกทะเล ประทล ปอทะเล จิกทะเล และทุ๊กวาง

เนื่องจากพืชในป่าชายหาด เป็นพวกที่ทนทานต่อความแห้งแล้งได้เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากสภาวะขาดแคลนน้ำจืดบริเวณชายฝั่งในระยะยาว ดินในป่าชนิดนี้ส่วนใหญ่ เป็นดินทรายเก็บรักษาน้ำในดินไว้ได้ไม่นาน อาหารในดินค่อนข้างน้อย จึงจัดเป็นป่าที่โผล่ผลผลิตทางเนื้อไม้ค่อนข้างต่ำ และไม่ค่อยมีคุณค่าทางเศรษฐกิจมากนัก

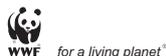

© WWF/Caron / Renaud PETOZ

© WWF/Caron / Renaud PETOZ

ป่าชายหาด มีบทบาทสำคัญ ในระบบนิเวศ ซึ่งเป็นตัวไปดักลมดีกทรายให้ที่บดกเพิ่มชั้นๆ ทำให้สิ้นทรายสูงขึ้นๆ ช่วยลดแรงกำลังของลมพายุที่เข้ามาปะทะชายฝั่ง ป้องกันการกัดเซาะพื้นผิวหาดทราย เนื่องจากแรงกระทำจากลมและฝน นอกจากนี้ป่าชายหาดยังช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับกรขึ้นวางไข่ของเตาทะเลอีกด้วย

Financed by:

Green Coast

For nature and people
after the tsunami

© WWF/Japan / Jürgen FREUND

ป่าชายเลน Mangrove

ป่าชายเลน หมายถึง กลุ่มสังคมพืชซึ่งขึ้นอยู่ตามชายฝั่งทะเลในเขตน้ำทะเลลดต่ำสุด และน้ำทะเลขึ้นสูงสุด พบโดยบริเวณชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำ อ่าว ทะเลสาบ และเกาะที่ได้รับอิทธิพลจากน้ำเค็มในมหาสมุทร น้ำจืดจากแผ่นดิน และน้ำขึ้นน้ำลง ทำให้พืชมีลักษณะทางสรีรวิทยา และการปรับตัวทางโครงสร้างที่คล้ายคลึงกัน เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ในสภาพแวดล้อมนี้ได้ พันธุ์ไม้ส่วนใหญ่เป็นไม้สกุลโกงกาง(Rhizophoraceae) และมีไม้สกุลอื่นเช่นปะปน

ป่าชายเลนเป็นระบบนิเวศ ที่มีคุณค่ามหาศาลต่อมนุษย์ที่เห็นได้ชัดเจนคือการเผาถ่าน เนื่องจากต้นไม้ป่าชายเลนปลูกง่าย และได้เร็ว จึงมีการตัดเร็วกว่าป่าบกหลายเท่า นอกจากนี้ยังใช้เป็นไม้พื้น ไม่น้ำแข็ง ไม้ค้ำยัน ไม้ก่อสร้าง ทำแปลา อุปกรณ์ประมง และเฟอร์นิเจอร์ ทั้งยังเป็นแหล่งที่นาหากินของคนที่อาศัยบริเวณชายฝั่งทะเล โดยอำนวยความสะดวกด้านการดำรงชีพหลายประการ เช่น อาชีพประมงชายฝั่งไม่สำหรับใช้กับอุปกรณ์จับสัตว์น้ำ เปลือกไม้บางชนิด ใช้ย้อมแหรวนเพิ่มความทนทาน น้ำจืดจากวังน้ำในป่าชายเลน ผลของต้นจากกินเป็นของหวาน ใบจากใช้รวมยาสูบ และมุงหลังคา ด้วงหอย และสัตว์น้ำเป็นอาหารที่สำคัญ พืชหลายชนิดใช้เป็นยารักษาโรค เช่น เหงือกปลาหมอ ตาตุ่ม

ป่าชายเลนยังทำหน้าที่เสมือนเขื่อน ช่วยลดความรุนแรงจากพายุไม่ให้น้ำเขื่อนชายฝั่งต้องเสียหาย และสามารถซ่อมแซมตัวเองได้ คนที่อาศัยอยู่ตามชายฝั่งทะเลจึงมักปลูกป่าชายเลนไว้เป็นแนวหน้าหีบ เพื่อช่วยบรรเทาความรุนแรงจากคลื่นลม ในขณะที่ยังทำหน้าที่ดักกรองสิ่งปฏิกูล และสารกอมลพิษต่างๆ ที่ไหลปนมากับน้ำไม่ให้ลงสู่ทะเล ตะกอนต่างๆ จะถูกขังไว้ รวมถึงความมั่นคงจากเครื่องขนตเรือที่รั่วก็จะถูกดูดซับไว้เช่นกัน

ป่าชายเลนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย วางไข่หาอาหาร และเจริญเติบโตของสัตว์น้ำวัยอ่อนหลายชนิด โดยเฉพาะสัตว์น้ำเศรษฐกิจ เช่น กุ้ง ปูทะเล หอยนางรม ปลากระบอก ปลากะรัง

นอกจากนี้ยังเป็นต้นกำเนิดของห่วงโซ่อาหารของท้องทะเล เป็นแหล่งผลิตอาหาร โดยการย่อยสลายซากพืชเป็นอินทรีย์สารที่มากถึง 1 ตันของน้ำหมักแห่งต่อขนาดพื้นที่ 1 ไร่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระบบนิเวศอันอย่างใกล้ชิดทั้งปะการัง และหญ้าทะเล

Financed by:

Green Coast

For nature and people
after the tsunami

สมิธ โซลูชั่นส์ - อนุภาพ

ปะการัง Coral

ปะการังเป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง จัดอยู่ในไฟลัม Cnidaria มีลักษณะเด่นคือ มีโพรงในลำตัว มีเนื้อเยื่อ 2 ชั้น มีช่องปาก แต่ไม่มีทวารหนัก มีหนวดซึ่งมีเซลล์เข็มพิษ เพื่อจับเหยื่อเรียงรายอยู่รอบปาก จำนวนหกเส้น หรือหัตถ์ของพวก ปะการังแข็งประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือเนื้อเยื่อตัวปะการัง เรียกว่า Polyp และโครงร่างแข็ง ซึ่งเป็นองค์ประกอบหินปูน เรียกว่า Corallite ทำหน้าที่เป็นฐานรองรับเนื้อเยื่อตัวปะการัง ภายในมีแผ่นซีทินปูนกันแบ่งเป็นช่องเล็ก ๆ เรียกว่า Septa

ปะการังเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ที่สำคัญบริเวณชายฝั่งทะเล เป็นที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์จำนวนมาก อีกทั้งเป็นแหล่งอาหารเพื่อการเจริญเติบโต เป็นแหล่งเพาะพันธุ์วางไข่และหลบภัย ปะการังมีความสำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเล การประมง และมีส่วนช่วยรักษาสุขภาพสมดุลธรรมชาติของชายฝั่ง ช่วยลดความรุนแรงของคลื่นที่กระทบต่อชายฝั่ง ความสวยงามของแนวปะการังช่วยในด้านพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างดี สามารถนำรายได้มาสู่ท้องถิ่น รวมทั้งในปัจจุบันได้มีการค้นคว้าเพื่อสกัดสารเคมีต่าง ๆ จากปะการัง สัตว์ และพืชที่อยู่ในแนวปะการัง เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ แต่ถ้าวางปะการังถูกทำลายหรือตายไป จะต้องใช้เวลานานมากกว่าที่จะฟื้นตัวขึ้นมาได้

การอนุรักษ์ปะการัง เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำความเข้าใจกัน และจะต้องรู้จักใช้อย่างถูกวิธีการ รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดการทำลาย เพื่อจะได้รับประโยชน์จากมรดกทางธรรมชาติที่มีอยู่อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นจะสามารถมีส่วนร่วมกับส่วนราชการ หรือรวมตัวกัน เพื่อดูแลรักษาแนวปะการังในท้องถิ่นของตนให้คงอยู่ได้

Financed by:

Green Coast

For nature and people
after the tsunami

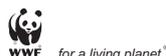
หญ้าทะเล Sea Grass

หญ้าทะเล เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว มีดอก และมีเมล็ด เจริญเติบโตในเขตน้ำตื้น ตามชายฝั่งที่มีคลื่นลมสงบ ความเค็มน้ำค่อนข้างคงที่ น้ำใสสะอาด และมีแสงแดดส่องถึง จากรายงานพบหญ้าทะเลทั้งหมด 48 ชนิด ในประเทศไทย พบเพียง 12 ชนิด พบในทะเลอันดามัน 10 ชนิด ความสำคัญของแหล่งหญ้าทะเลคือ เป็นที่อยู่อาศัยเลี้ยงตัวอ่อน และเป็นแหล่งหากินของสัตว์ทะเลขนาดเล็กเช่น กุ้ง หอย ปู ปลา และสัตว์ทะเลขนาดใหญ่เช่น เต่าทะเล พะยูน เป็นต้น

ความสำคัญ และประโยชน์ ของหญ้าทะเลในด้านคุณค่าทางเศรษฐกิจที่ มาจากการทำประมงในแนวหญ้าทะเลเช่น การทำประมงอวนรุน อวนจมปู ลอบปลาเก๋า รุนเคย ลอบปู ลอบปลา เป็นต้น หญ้าทะเลชนิดชะเงาใบยาว นำมาใช้เป็นยา สมุนไพรรักษาโรคได้ บางชนิดสามารถนำมาบริโภคได้ นอกจากนี้ในบางพื้นที่ ยังนำมาสานเป็นตะกร้า ที่นอน มุงหลังคา ทำปุ๋ย และนำมาใช้เป็นยาสูบ ส่วนความสำคัญต่อระบบนิเวศชายฝั่งนั้น หญ้าทะเล เป็นพืชที่มีการ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ช่วยสนับสนุนผลผลิตของสิ่งมีชีวิต ในห่วงโซ่อาหาร เป็นแหล่งอาหารโดยตรงของสิ่งมีชีวิตขนาดใหญ่ โดยเฉพาะเต่าทะเล และพะยูน สิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่อาศัยอยู่บนแนวหญ้าทะเล จะเป็นอาหารของพวกปู และปลาบางชนิดที่เข้ามาหากินในช่วงน้ำขึ้น และเมื่อหญ้าทะเลถูกย่อยสลายก็จะกลายเป็นอินทรีย์สารที่มีคุณค่าทางอาหารต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ลักษณะเช่นนี้จะช่วยให้มีการกระจายพลังงานไปสู่สิ่งมีชีวิตอื่นต่อไป แนวหญ้าทะเลยังมีความสำคัญในการช่วยลด ความเร็วของคลื่น และกระแสน้ำ ทั้งยังช่วยลดการฟุ้งกระจายของตะกอน ดิน และลดการพังทลายของชายฝั่งทะเล

นอกจากนี้แนวหญ้าทะเลยังเป็นแหล่งอนุบาลตัวอ่อน แหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอาหาร และที่กำบังหลบภัยของสัตว์ทะเลหลายชนิด จากลักษณะโครงสร้างของหญ้าทะเลที่มี ราก ลำต้น และใบ ทำให้เป็นแหล่งอาศัยย่อยของสัตว์มากมายทั้งแบบชั่วคราว และถาวร กลุ่มสัตว์ทะเลที่พบในบริเวณหญ้าทะเลนั้น มีทั้งสัตว์ในระยะวัยอ่อน และตัวเต็มวัย

Financed by:

